

Forslag til nyt kvalitetssikringssystem

Akkrediteringssystemet blev indført med virkning fra 2007. I sin korte levetid har det danske akkrediteringssystem allerede været genstand for en række forenklinger med henblik på at mindske arbejdsbyrden ved dokumentationsarbejdet på universiteterne. Trods forenkling kan der fortsat konstateres bred kritik af det danske akkrediteringssystem for at være unødigt bureaukratisk og tungt. Senest har det internationale evalueringspanel bag universitetsevalueringen 2009 kritiseret det danske akkrediteringssystem for at være ineffektivt og ressourcekrævende, men også som et udtryk for en uhensigtsmæssig mistillid til universiteterne.

AC er grundlæggende enig i den fremførte kritik, men frem for at lave nye forenklinger, foreslår AC, en egentlig gentænkning af akkrediteringssystemet. For det er nu, hvor de politiske forhandlinger om opfølgning på universitetsevalueringen og herunder principper for samspillet mellem det politiske niveau og universiteterne pågår, at akkrediteringssystemets indretning bør tages op til fornyet overvejelse. Også set i lyset af de aktuelle krav til universiteterne om at finde besparelser på administration og støttefunktioner, vil en gentænkning af akkrediteringssystemet have en lettelse af de administrative byrder som et væsentligt sidehensyn.

AC foreslår et nyt kvalitetssikringssystem, der baserer sig på en åben og gennemsigtig godkendelsespraksis, et enkelt og fokuseret akkrediteringskoncept, og særlig vigtigt, et læringsperspektiv der kan understøtte universiteternes løbende arbejde med undervisnings- og uddannelseskvalitet. Forslaget indbefatter således en omprioritering af finanslovsmidler fra akkreditering til evaluering.

Et nyt kvalitetssikringssystem for nye og eksisterende uddannelser skal tilgodese tre meget forskellige hensyn:

1. For det første behovet for en kvalitetskontrol af universitetsuddannelserne som nødvendig modvægt til taxametersystemets indbyggede økonomiske incitament hos institutionerne til at tænke i øget studentervolumen og i udvikling af nye uddannelser for at tiltrække studerende.
2. For det andet behovet for at understøtte international studentermobilitet ved offentlig godkendelse af uddannelser.
3. For det tredje behovet for at understøtte et ledelses- og medarbejderfokus på uddannelses- og undervisningsopgaven i en universitetskultur, hvor forskningsopgaven ofte har forrang, herunder understøtte universiteternes interne kvalitetsarbejde på uddannelsesniveau.

Kvalitetssikringssystemet skal fortsat operere i et armslængdeprincip, og skal som noget nyt også understøtte et lærings- og udviklingsperspektiv på uddannelses- og undervisningsopgaven på universiteterne. I tråd hermed foreslås, at der afsættes et beløb på finansloven til gennemførelse af særlige evalueringsprojekter på initiativ af et universitet eller i samarbejde med andre universiteter eller efter dialog med ministeriet. Hensigten er, at universiteterne gives en trækningsret til at få finansieret

evalueringer projekter til understøttelse af det løbende arbejde med udvikling af uddannelsernes kvalitet.

Forslaget medfører en markant forenkling af akkrediteringsdelen af det eksterne kvalitetssikringsystem i forhold til det bestående, idet et nyt akkrediteringskoncept vil basere sig på to helt basale kriterier. For det første uddannelsens forskningsbaseret og for det andet den løbende interne kvalitets- og relevanssikring af uddannelsen. Samtidig foreslås akkrediteringskadencen udvidet til 8 år mod de nuværende 3 og 6 års akkrediteringsintervaller.

For såvel nye som eksisterende uddannelser foreslås det, at uddannelsens relevans fjernes som akkrediteringskriterium. I stedet skal nye som eksisterende uddannelser være omfattet af universitetets interne system for kvalitets- og relevanssikring. Relevansvurderingen af nye uddannelser flyttes fra akkrediteringssystemet til Videnskabsministeriet sådan som allerede er gældende på Kulturministeriet og Undervisningsministeriets videregående uddannelser. Det nye er, at Videnskabsministeriet skal sikre en åben og gennemsigtig høringsproces i forbindelse med relevansvurderingen. Kun tungtvejende hensyn skal kunne resultere i en ikke-godkendelse, det vil sige i de tilfælde, hvor der ud fra en samfundsøkonomisk betragtning ikke skønnes hensigtsmæssig med en godkendelse, jf. ministerens katelem i den nuværende akkrediteringslov.

Nedenfor gennemgås AC's forslag i en sammenligning med det nuværende akkrediteringssystem:

NYE UDDANNELSER

Nuværende akkrediteringskoncept	Nyt kvalitetssikringskoncept
Godkendelse af nye uddannelser: 1. Akkreditering af relevans (ex ante) 2. Akkreditering af kvalitet (ex ante) 1. Akkreditering af relevans Kriterium 1: Behov for uddannelsen • Institutionen skal redegøre for uddannelsens erhvervs sigte og identificere aftagere for kommende dimittender. • Institutionen skal sandsynliggøre, at der er behov for uddannelsen, og at relevante aftagere og aftagerpaneler har været involveret i udviklingen af uddannelsen, samt, hvor det er relevant, redegøre for uddannelsens særkende i forhold til beslægtede uddannelser. • Institutionen skal beskrive ar-	Godkendelse af nye uddannelser: 1. Relevansvurdering (ex ante) 2. Akkreditering af kvalitet (ex ante) 1. Relevansvurdering Videnskabsministeriet gennemfører en formaliseret og offentlig høringsproces i forbindelse med relevansvurderingen af nye uddannelser. Relevante eksterne interessenter og aktører høres som led i godkendelsesprocessen, dvs. gives mulighed for at tilkendegive synspunkter samt fremlægge argumentation og dokumentation med henblik på at nuancere grundlaget for universitetets ansøgning. Relevansvurderingen indgår i ministeriets beslutning om evt. ikke at godkende uddannelsen, såfremt der er tungtvejende argumenter/dokumentation for, at "oprettelsen af uddannelsen ud fra en samfundsøkonomisk betragtning ikke skønnes hensigtsmæssig" (jf. akkrediteringslovens § 10, stk. 3).

bejdsmarkedssituationen for dimittender fra beslægtede uddannelser.

2. Akkreditering af kvalitet

Kriterium 2: Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet

- Uddannelsen skal give de studerende viden, færdigheder og kompetencer baseret på forskning inden for det/de pågældende fagområde(r) og, hvor det er relevant, baseret på interaktionen mellem forskning og praksis.
- Uddannelsen er tilrettelagt af aktive forskere.
- De studerende undervises i udstrakt grad af aktive forskere.
- Uddannelsen har nær tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.
- Forskningsmiljøet bag uddannelsen er af høj kvalitet, hvilket dokumenteres ved relevante forskningsindikatorer.

Kriterium 3: Uddannelsens faglige profil og mål for læringsudbytte

- Der er sammenhæng mellem uddannelsens mål for læringsudbytte, uddannelsens navn og den titel, som uddannelsen giver ret til.
- Uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse (bachelor, kandidat eller master) i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser.

Kriterium 4: Uddannelsens struktur

2. Akkreditering af kvalitet

Kriterium 1: Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet

- Uddannelsen skal give de studerende viden, færdigheder og kompetencer baseret på forskning inden for det/de pågældende fagområde(r) og, hvor det er relevant, baseret på interaktionen mellem forskning og praksis.
- Uddannelsen er tilrettelagt af aktive forskere.
- De studerende undervises i udstrakt grad af aktive forskere.
- Uddannelsen har nær tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.
- Forskningsmiljøet bag uddannelsen er af høj kvalitet, hvilket dokumenteres ved relevante forskningsindikatorer.

Kriterium 2: Løbende intern kvalitets- og relevanssikring af uddannelsen

- Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for kvalitetssikring, jf. de europæiske standarder og retningslinjer for universiteters interne kvalitetssikring af uddannelser.
- De beskikkede censorer inddrages systematisk i den interne kvalitetssikring.
- Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for relevanssikring, herunder dialogen med aftagerpanel, således at erfaringerne med arbejdsmarkedet for uddannel-

og tilrettelæggelse • Uddannelsen er tilrettelagt på en måde, der understøtter uddannelsens mål for læringsudbytte, uddannelsens specifikke adgangskrav og prøveformer. • Undervisningen afvikles på pædagogisk og kvalificeret vis af underviserne. • Uddannelsens fysiske forhold passer til uddannelsen og antallet af studerende. • Uddannelsen er tilrettelagt, så de studerende har mulighed for at indgå i et internationalt studiemiljø. Kriterium 5: Løbende intern kvalitetssikring af uddannelsen • Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for kvalitetssikring, jf. de europæiske standarder og retningslinjer for universiteters interne kvalitetssikring af uddannelser. Afgørelseskategorierne for de nye uddannelser: • <i>Positiv akkreditering:</i> Det er Akkrediteringsrådets faglige helhedsvurdering, at kriterierne for uddannelsens relevans og kvalitet er opfyldt på tilfredsstillende vis. Varigheden af akkrediteringen fastsættes for den enkelte uddannelse. • <i>Afslag på akkreditering:</i> Akkrediteringsrådet angiver, hvorfor uddannelser ikke kan akkrediteres.	sens dimittender og kandidater på systematisk vis indgår i uddannelsens udvikling. Afgørelseskategorierne for nye uddannelser: <i>Positiv akkreditering</i> gives ud fra en faglig helhedsvurdering af at kriterierne for uddannelsens kvalitet er opfyldt på tilfredsstillende vis. Varigheden på akkrediteringen er 8 år. <i>Afslag på akkreditering</i> gives hvor kriterierne for positiv akkreditering ikke kan opfyldes.

EKSISTERENDE UDDANNELSER

Nuværende akkrediteringskoncept	Nyt kvalitetssikringskoncept
Akkreditering af eksisterende uddannelser: 1. Akkreditering af relevans (ex post)2. Akkreditering af kvalitet (ex post) 1. Akkreditering af relevans Kriterium 1: Behov for uddannelsen • Institutionen skal dokumentere, at den indgår i en løbende dialog med aftagere, aftagerpaneler og dimittender med henblik på fortsat sikring af uddannelsens relevans og kvalitet.• Institutionen skal ved beskæftigelses- og ledighedsgrader dokumentere, at dimittender finder relevant beskæftigelse. 2. Akkreditering af kvalitet Kriterium 2: Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet • Uddannelsen skal give de studerende viden, færdigheder og kompetencer baseret på forskning inden for det/de pågældende fagområde(r) og, hvor det er relevant, baseret på interaktionen mellem forskning og praksis.• Uddannelsen er tilrettelagt af aktive forskere.• De studerende undervises i udstrakt grad af aktive forskere.• Uddannelsen har nær tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.	Akkreditering og kvalitetssikring af eksisterende uddannelser: 1. Akkreditering (ex post)2. Evaluering 1. Akkreditering Kriterium 1: Uddannelsen er baseret på forskning og er knyttet til et aktivt forskningsmiljø af høj kvalitet • Uddannelsen skal give de studerende viden, færdigheder og kompetencer baseret på forskning inden for det/de pågældende fagområde(r) og, hvor det er relevant, baseret på interaktionen mellem forskning og praksis.• Uddannelsen er tilrettelagt af aktive forskere.• De studerende undervises i udstrakt grad af aktive forskere.• Uddannelsen har nær tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.• Forskningsmiljøet bag uddannelsen er af høj kvalitet, hvilket dokumenteres ved relevante forskningsindikatorer. Kriterium 2: Løbende intern kvalitets- og relevanssikring af uddannelsen • Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for kvalitetssikring, jf. de europæiske standarder og retningslinjer for universiteters interne kvalitetssikring af uddannelser.

- Forskningsmiljøet bag uddannelsen er af høj kvalitet, hvilket dokumenteres ved relevante forskningsindikatorer.

Kriterium 3: Uddannelsens faglige profil og mål for læringsudbytte

- Der er sammenhæng mellem uddannelsens mål for læringsudbytte, uddannelsens navn og den titel, som uddannelsen giver ret til.
- Uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse (bachelor, kandidat eller master) i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser.

Kriterium 4: Uddannelsens struktur og tilrettelæggelse

- Uddannelsen er tilrettelagt på en måde, der understøtter uddannelsens mål for læringsudbytte, uddannelsens specifikke adgangskrav og prøveformer.
- Undervisningen afvikles på pædagogisk og kvalificeret vis af underviserne.
- Uddannelsens fysiske forhold passer til uddannelsen og antallet af studerende.
- Uddannelsen er tilrettelagt, så de studerende har mulighed for at indgå i et internationalt studiemiljø.

Kriterium 5: Løbende intern kvalitetssikring af uddannelsen

- Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for kvalitetssikring, jf. de

- De beskikkede censorer inddrages systematisk i den interne kvalitetssikring.
- Uddannelsen skal på tilfredsstillende vis indgå i institutionens system for relevanssikring, herunder dialogen med aftagerpanel, således at erfaringerne med arbejdsmarkedet for uddannelsens dimittender og kandidater på systematisk vis indgår i uddannelsens udvikling. Der er tale om en skærpende omstændighed, hvis uddannelsen oplever længerevarende overledighed.

Afgørelseskategorierne for eksisterende uddannelser:

Positiv akkreditering gives ud fra en faglig helhedsvurdering af at kriterierne for uddannelsens kvalitet er opfyldt på tilfredsstillende vis. Varigheden på akkrediteringen er 8 år.

Ved *betinget positiv akkreditering* skal institutionen give en tidsplan for opfølgning på de kriterier som uddannelsen ikke opfylder.

Afslag på akkreditering gives hvor kriterierne for positiv eller betinget akkreditering ikke kan opfyldes.

2. Evaluering

Der afsættes et beløb på finansloven til evaluering.

Evalueringsprojekter kan være institutionsinitierede i samarbejde med andre universiteter eller alene. Evalueringer kan ligeledes være på initiativ af politikere eller i dialog mellem ministerium og universitet.

Der kan være tale om uddannelsesevalueringer, tværgående evalueringer af beslægtede uddannelser, tematiske evalueringer, benchmark af kvaliteten af en uddannelse med andre beslægtede uddannelser mv.

europæiske standarder og retningslinjer for universiteters interne kvalitetssikring af uddannelser.

Afgørelseskategorierne for eksisterende uddannelser:

Positiv akkreditering: Det er Akkrediteringsrådets faglige helhedsvurdering, at kriterierne for uddannelsens relevans og kvalitet er opfyldt på tilfredsstillende vis. Varigheden af akkrediteringen fastsættes for den enkelte uddannelse.

Konkret er fastsat to perioder for de positive akkrediteringer. En fuld længde på 6 år og en kortere længde på 3 år. Perioden for akkreditering er begrundet for hver enkelt uddannelse.

Betinget positiv akkreditering: Akkrediteringsrådet angiver, hvilke kriterier uddannelsen ikke opfylder og giver en tidsplan for opfølgning.

Afslag på akkreditering: Akkrediteringsrådet angiver, hvorfor uddannelsen ikke kan akkrediteres.

Metodemæssigt baseres evalueringerne på selvevaluering og institutionsbesøg af evalueringspaneler med fagfæller (peer review). Institutionerne forpligtes til at følge op på evalueringerne.